

Undersøgelser vedrørende Landbrugets Rentabilitetsforhold i Finland.

Af Professor *O. H. Larsen.*

Omtrent samtidig med Iværksættelsen af de her i Tidsskriftet tidligere omtalte Undersøgelser vedrørende Landbrugets Driftsforhold i Norge og Sverige*) nedsatte man i Finland en særlig Komite under Centralforbundet af finske Landboforeninger med det Formaal at undersøge de Veje, ad hvilke man bedst kunde øge det finske Landbrugs relativt lave Produktivitet.

Indenfor denne Komite fremsatte Docent i Landøkonomi ved Helsingfors Universitet, Dr. *I. E. Sunila*, i 1911 Forslag til Plan for en organiseret Regnskabsføring blandt finske Landmænd som Grundlag for statistiske Undersøgelser vedrørende Landbrugets Rentabilitetsforhold. Dette Forslag blev tiltraadt af de øvrige Komite-medlemmer og senere af Centralforbundet, hvorefter man i 1912 under Ledelse af Dr. *Sunila* gik i Gang med Arbejdet.

Om det første Aars Undersøgelser foreligger nu en meget omfattende og meget interessant Beretning paa ca. 200 Sider i Kvartformat, udarbejdet af Dr. *Sunila*.

---

*) Tidsskrift f. Landøkonomi 1914 S. 144, 1915 S. 101 og 165 og 1916 S. 54.

Af denne Beretning fremgaar det, at man ved Planlæggelse af Arbejdet har gjort sig nøje bekendt med de Undersøgelser af lignende Art, der er i Gang saavel i de skandinaviske Lande som i Tyskland og Schweiz; men det er dog aabenbart særlig sidstnævnte Land, der har tjent som Mønster. Saavel hvad Formaalet angaar som ogsaa i Henseende til den benyttede Regnskabsform har man, saavidt det lader sig bedømme efter Beretningen, holdt sig ret nær op til dette Mønster, selv om de forskellige Forhold i de to Lande selvfølgelig maa medføre adskillige Modifikationer af Prof. *Laur's* Metode.

Dette gælder navnlig m. H. t. Arbejdets Organisation, idet man i Finland langt mere direkte har søgt at drage de lokale Landboforeninger med sig ind i Arbejdet, dels derigennem, at disse økonomisk støtter de regnskabsførende Landmænd ved at levere dem gratis Regnskabsmateriale og dels ved, at de stiller deres Konsulenter til Raadighed for Medlemmerne som Vejledere og direkte Hjælpere ved Bogføringens Gennemførelse, navnlig under Udarbejdelse af den aarlige Inventarliste, Status og Beskrivelse af Ejendommen.

Denne Ordning medfører et intimt Samarbejde mellem Dr. *Sunila* og de lokale Konsulenter, uden at Undersøgelsesbureauet derfor giver Afkald paa den direkte Forbindelse med de regnskabsførende Landbrug; men det er en Selvfølge, at Arbejdet vinder i Paalidelighed ved den mere effektive Kontrol og Vejledning, som de lokale Konsulenter, der i Forvejen har gennemgaaet et Instruktionskursus hos Dr. *Sunila*, er i Stand til at udøve, ligesom det derved bliver muligt paa en overkommelig Maade at faa Undersøgelserne knyttede til et stort Antal Landbrug, spredte over hele Landet. Endvidere har Metoden den Fordel, at hele Undersøgelsesarbejdet gennem det nøje Samarbejde med de lokale Landboforeninger demokratiseres, hvilket ikke bør under vurderes.

Den egentlige Aarsopgørelse af Regnskaberne foretages ligesom de fleste andre Steder, hvor lignende Undersøgelser er i Gang, af det statistiske Bureau, og den Indsigt i de enkelte Landbrugs Forhold, som herved erhverves, er af stor Betydning for den efterfølgende statistiske Bearbejdelse.

Ved Regnskabsføringen sondres i Finland mellem:

- 1) Landbrugsbedriften (herunder indbefattet Skov og bortforpagtede Arealer),
- 2) Husholdningen og
- 3) Landmandens private Økonomi og Bierhverv.

Ved de statistiske Undersøgelser adskilles det egentlige Landbrug fra Skoven og de bortforpagtede Arealer, ligesom der foruden Undersøgelser vedrørende Husholdningen og den private Økonomi gøres Rede for Landmandens samlede Indtægt og Forbrug samt for Indtægten af Landbrugsbedriften, nationaløkonomisk set. Der sondres ved Undersøgelserne mellem Kapitalforhold, Pengeomsætning og Rentabilitetsforhold, og for hvert af disse Forhold gives en meget indgaaende og interessant Redegørelse i Beretninger, ledsaget af en Række instruktive grafiske Fremstillinger.

Derimod tillader Regnskabsformen ikke en Undersøgelse af de enkelte Driftsgrenes Rentabilitet indenfor Landbruget, men ad statistisk Vej søger man saa indgaaende som muligt at belyse saavel Kapitalforholdenes som Driftsforholdenes Indflydelse paa Rentabiliteten af den samlede Landbrugsbedrift, og Beretningen indeholder i saa Henseende værdifulde, selvstændige Bidrag til en systematisk, videnskabelig Behandling af disse vigtige Spørgsmaal. Forfatteren har ved de forskellige Undersøgelser selvfølgelig først og fremmest haft de specielle finske Forhold for Øje, men tillige søgt at bringe saadanne Metoder i Anvendelse, at en Sammenligning med Resultaterne fra andre Landes Undersøgelser ikke udelukkes, skønt Vanskelighederne i saa Hen-

seende er ret store, men det maa paaskønnes, at der paa forskellige Omraader er gjort Forsøg paa at overvinde disse.

Den foreliggende Beretning omfatter Materiale fra 122 Landbrug, fordelt paa 8 Len og 16 Landboforeninger (Hushållningssælsskap). Med Undtagelse af de nordligste Herreder er alle Dele af Landet nogenlunde ligeligt repræsenterede. Landet inddeles, nærmest efter Klimaforhold, i 3 Zoner: en nordlig, en sydlig og en mellemliggende Zone med henholdsvis 28, 47 og 47 Brug. Gennemsnitsstørrelsen af det samlede Areal er 213 ha pr. Ejendom, men heraf er kun ca. 200 ha under egen Drift. Af dette Antal er igen ca. 74 % Skov og kun ca. 22 % egentligt Landbrugsareal (Ager, Eng og Græsningsareal). Reduceres Eng- og Græsningsarealerne efter deres Værdi i Forhold til Agermarken (1 ha Ager i Gennemsnit = 2,84 ha Eng og 7,82 ha Græsningsareal) faas en Gennemsnitsstørrelse af ca. 33 ha Landbrugsareal pr. Ejendom. Efter Størrelsen af det reducerede Areal inddeles Ejendommene i følgende 5 Grupper:

I. Smaabrug	med under 10 ha red. Areal.		
II. Smaa Middelbrug	— 10— 25	—	—
III. Middelstore Rrug	— 15— 50	—	—
IV. Store Middelbrug	— 50—100	—	—
V. Store Brug	— over 100	—	—

Denne Inddeling saavel som den foran nævnte Zoneinddeling opretholdes nu ved de fleste specielle Undersøgelser. En nærmere Gennemgang af disse Undersøgelser vil føre alt for vidt. Her skal blot anføres et Par Tabeller til Belysning af Kapital- og Rentabilitetsforholdene paa de undersøgte Ejendomme:

Egentlig Landbrugskapital pr. ha dyrket Jord.

(Angivet i finske Mk.¹⁾.)

	I	II	III	IV	V	Middel ²⁾
Forraad.....	8.83	16.29	9.61	12.64	4.18	11.26
Dødt Inventar..	116.19	77.51	75.66	62.58	56.23	70.32
Lev. Inventar..	158.59	133.44	113.68	93.11	131.47	115.18
Plantekapital..	10.25	2.43	2.38	1.03	4.65	2.45
Bygninger.....	720.16	481.21	408.48	319.69	427.66	406.73
Grundforbedr..	1.36	1.92	0.73	0.12	—	0.73
Jorden.....	398.43	442.33	434.21	446.14	703.00	475.19
Ialt...	1413.81	1155.13	1044.75	935.31	1327.19	1081.86

Det fremgaar af denne Tabel, at det finske Landbrug ikke er meget kapitalintensivt, og navnlig er Driftskapitalen lav i Forhold til Grundkapitalen.

Hvad Rentabiliteten angaar, da har denne i det paagældende Aar (1912), der betegnes som et relativt godt Aar, været nogenlunde god, set i Forhold til den i Ejendommene anbragte Kapital, men Nettooverskudet pr. ha dyrket Jord er ikke stort.

Til Forstaaelse af den beregnede Forrentningsprocent skal lige anføres, hvorledes Bruttoudgift og Bruttoindtægt bestemmes. Til Aarets Bruttoindtægt henregnes:

- 1) Alle kontante Indtægter og løbende Fordringer, dog ikke Salgspris for Jord, Bygninger eller Inventar og heller ikke Salgssummen for afhændede Dyr udover den Værdi, hvortil de er opførte i Status.
- 2) Alle Naturalydelse til Husholdning, Skoven, Privat og Bierhverv.
- 3) Forøget Kapitalværdi af Beholdninger og Kreaturer, dog ikke naar disse er indkøbte.

¹⁾ 1 Finsk Mark = 72 Øre.

²⁾ Middel af de absolute Tal.

Til Bruttoudgift medregnes:

- 1) Alle kontante Driftsudgifter og løbende Driftsgæld, men ikke Udgifter til Jordkøb, Nybygninger, Grundforbedringer, Maskiner, Renter, Skatter og andre Afgifter.
- 2) Værdien af Naturalydelse til Folkeholdet i Form af Kost og Løn samt af Familiens eget Arbejde.
- 3) Værdien af de Naturalydelser, som Landbruget modtager fra Skoven og andet Erhverv.
- 4) Formindsket Værdi af Landbrugets Kapital i Aarets Løb ved Slid og Amortisation, men ikke ved direkte Salg af Jord, Bygninger, Maskiner eller Kreaturer.

Beregnet paa denne Maade faas følgende Oversigt over Rentabilitetsforholdene indenfor de enkelte Størrelsesgrupper:

Gruppe	Finske Mark pr. ha dyrket Jord				Forrentningsprocent
	Saml. Landbrugs-kapital	Bruttoindtægt	Bruttoudgift	Nettooverskud	
I	1413.81	504.71	429.37	75.34	5.33
II	1155.13	299.34	246.32	53.02	4.59
III	1044.75	238.88	191.80	47.08	4.52
IV	935.31	173.58	134.51	39.07	4.18
V	1327.19	205.33	170.10	35.23	2.65

Bedst er Forrentningen af Kapitalen paa de smaa Ejendomme, som har haft den store Omsætning, og der er ogsaa opnaaet det største Overskud pr. ha, men et enkelt særlig rentabelt Landbrug har her bidraget til at hæve Middeltallet meget stærkt.

En nærmere Omtale af Resultaterne tillader Pladsen ikke, men det tør vistnok siges, at Materialet er benyttet saa stærkt, som det overhovedet kan taale, og dette maa tages i Betragtning ved en nærmere Bedømmelse af Resultaterne.

Men bortset herfra er den stærke Udnyttelse af Grundmaterialet af stor Interesse. Den giver nemlig Forfatteren Lejlighed til at vise, at Rammerne for de Undersøgelser, som her er paabegyndte, er lagt saa rummelig, at de efterhaanden vil kunne afgive Plads for en meget alsidig Belysning af det finske Landbrugs Drifts- og Rentabilitetsforhold, og da Dr. *Sunila* tilmed bebuder forskellige selvstændige Specialundersøgelser, tør man sikkert imødesee de fremtidige Beretninger med megen Interesse.
